

10 SORU/CÖZÜMLÜ/TEST 1

1. Noam Chomsky'ye göre, bir dili konuşan bireyin o dilin kural sistemine dair sahip olduğu örtük, bilinçaltı ve içselleştirilmiş bilgiye ne ad verilir?

- A) Dil erimi (Performance)
- B) Dil yetisi (Competence)
- C) Dilsel farkındalık
- D) Söz dizimi (Syntax)
- E) Bağlam (Context)

3. İnsanın doğuştan getirdiği, dil öğrenmesini sağlayan biyolojik mekanizmaya (Language Acquisition Device) Chomsky ne ad vermiştir?

- A) Evrensel Dilbilgisi
- B) Dil Edinme Cihazı (LAD)
- C) Kritik Dönem
- D) Tabula Rasa (Boş Levha)
- E) Bilişsel Şema

5. Bireyin sınırlı sayıda kuralı kullanarak daha önce hiç duymadığı sonsuz sayıda cümle üretebilmesi, dil yetisinin hangi özelliğiyle açıklanır?

- A) Soyutluk
- B) Üreticilik (Productivity)
- C) Evrensellik
- D) Keyfilik
- E) Değişebilirlik

7. Konuşma sırasında yapılan dil sürçmeleri, unutmalar veya heyecan kaynaklı hatalar Chomsky'nin kuramına göre aşağıdakilerden hangisinin kapsamında değerlendirilir?

- A) Dil yetisi (Competence)
- B) Dil Edinme Cihazı (LAD)
- C) Dil erimi (Performance)
- D) Derin Yapı
- E) Yüzey Yapı

9. Aşağıdakilerden hangisi "Davranışçı Dil Kuramı"nın (Skinner) temsilcilerinden biri veya temel kavramlarından biri değildir?

- A) Boş Levha (Tabula Rasa)
- B) Pekleştirme
- C) Uyaran-Tepki ilişkisi
- D) Dil Edinme Cihazı (LAD)
- E) Taklit

10. Tüm dillerin temelinde yatan ortak ilkeler bütünü ve her insanın bu ilkelerle doğduğunu savunan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Evrensel Dilbilgisi
- B) Lehçe Bilgisi
- C) Toplum Dilbilim D) Betimlemeli Dilbilgisi
- E) Ses Bilgisi

2. Dil edinimi (acquisition) ile dil öğrenimi (learning) arasındaki farklara dair aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Edinim doğal bir süreçtir, öğrenim ise planlıdır.
- B) Edinimde odak noktası anlamdır, öğrenimde ise biçimdir.
- C) Edinim bilinçaltı bir süreçtir, öğrenim bilinçli bir çaba gerektirir.
- D) Dil edinimi sadece okul gibi kurumsal ortamlarda gerçekleşebilir.
- E) Öğrenim genellikle hedef dilin kuralları üzerine kuruludur.

4. Dilin tamamen taklit, pekiştirme ve alışkanlık edinme yoluyla dış çevreden öğrenildiğini savunan kuram hangisidir?

- A) Zihinselci Kuram
- B) Etkileşimci Kuram
- C) Davranışçı Kuram
- D) Bilişsel Kuram
- E) Doğustancı Kuram

6. "Lenneberg" tarafından ortaya atılan, dil ediniminin biyolojik olarak belirli bir yaşa kadar (genellikle ergenliğe kadar) tamamlanması gerektiğini savunan görüş hangisidir?

- A) Doğal Sıralama Hipotezi
- B) Monitor Hipotezi
- C) Kritik Dönem Hipotezi
- D) Girdi Hipotezi
- E) Duygusal Filtre Hipotezi

8. Bir çocuğun "gittim" yerine "git-ti-m" diyerek ekleri doğru ayırması ancak "geldim" yerine "gel-di-m" yerine yanlışlıkla "geldilerim" gibi hatalı ama kurallı formlar üretmesi hangi süreci kanıtlar?

- A) Dilin sadece taklit edildiğini
- B) Dilin zihinsel bir kurallaştırma süreci olduğunu
- C) Çocuğun zekâ seviyesinin düşük olduğunu
- D) Çevrenin dili yanlış öğrettiğini
- E) Kritik dönemin kapandığını

Doğru Cevap 1: B) Dil yetisi (Competence)

Chomsky'ye göre dil yetisi (competence); bir dili konuşan bireyin o dilin kurallarına dair sahip olduğu örtük (bilinçdışı), içselleştirilmiş bilgidir. Dil erimi (performance) ise bu bilginin gerçek hayatta konuşma, dinleme gibi durumlarda uygulanmasıdır (hatalar, unutkanlıklar vb. performance kapsamındadır).

Doğru Cevap 2: D) Dil edinimi sadece okul gibi kurumsal ortamlarda gerçekleşebilir.

Bu ifade yanlıştır. Dil edinimi (acquisition) doğal ortamlarda, bilinçaltı süreçle gerçekleşir (okul şartı yoktur). Diğer şıklar doğru: Edinim doğal, öğrenim planlıdır; edinimde anlam, öğrenimde biçim ön plandadır; edinim bilinçaltı, öğrenim bilinçlidir.

Doğru Cevap 3: B) Dil Edinme Cihazı (LAD)

Chomsky'nin teorisinde insanın doğuştan getirdiği, dili kolayca edinmesini sağlayan biyolojik mekanizmaya Language Acquisition Device (LAD) - Dil Edinme Cihazı denir. Evrensel Dilbilgisi ise bu cihazın kullandığı genel kurallar bütünüdür.

Doğru Cevap 4: C) Davranışçı Kuram

Davranışçı kuram (B.F. Skinner başta olmak üzere) dilin taklit, pekiştirme, alışkanlık ve uyaran-tepki ilişkileriyle tamamen öğrenildiğini savunur. Doğuştan gelen herhangi bir mekanizma kabul etmez (boş levha - tabula rasa anlayışı).

Doğru Cevap: 5) Üreticilik (Productivity / Creativity)

Dilin en önemli özelliklerinden biri olan üreticilik, sınırlı sayıda kural ve kelimeyle daha önce hiç duyulmamış sonsuz sayıda yeni cümle üretebilme yeteneğidir. Chomsky'nin kuramının temel dayanaklarından biridir.

Doğru Cevap 6: C) Kritik Dönem Hipotezi

Eric Lenneberg tarafından ortaya atılan Kritik Dönem Hipotezi, dil ediniminin genellikle ergenlik (puberte) dönemine kadar (biyolojik olarak en uygun zaman) gerçekleşmesi gerektiğini, bu dönemden sonra dil ediniminin çok daha zor olduğunu savunur.

Doğru Cevap 7: C) Dil erimi (Performance)

Dil süreçleri, heyecan, yorgunluk, dikkat dağınıklığı gibi nedenlerle yapılan hatalar dil erimi (performance) kapsamındadır. Dil yetisi (competence) kusursuzdur, hatalar ise performanstan kaynaklanır (Chomsky).

Doğru Cevap 8: B) Dilin zihinsel bir kurallaştırma süreci olduğunu

Çocuğun "geldilerim" gibi aşırı genelleme (overregularization) yapması, dilin taklit değil, zihinde aktif kural oluşturma ve uygulama süreci olduğunu gösterir. Bu durum Chomsky'nin üretici dilbilgisi ve dil yetisi görüşünü destekler.

Doğru Cevap 9: D) Dil Edinme Cihazı (LAD) Dil Edinme Cihazı (LAD) Chomsky'nin zihinselci/doğuştancı kuramına aittir. Diğerleri (Boş Levha, Pekiştirme, Uyaran-Tepki, Taklit) ise davranışçı kuramın (Skinner) temel kavramlarıdır.

Doğru Cevap 10 : A) Evrensel Dilbilgisi

Chomsky'nin en önemli kavramlarından biri olan Evrensel Dilbilgisi (Universal Grammar), bütün dillerin temelinde yatan ortak ilkeler bütünüdür ve her insan bu ilkelerle doğar. Bu sayede çocuklar sınırlı girdiye rağmen hızlıca dil edinir.

